

Un război de jucărie

Gândacii nu este un spectacol și nici nu trebuie privit astfel, pentru că s-ar putea să-i găsim o sumedenie de cusururi. (De altfel, scenariul, scris de Witkiewicz la vârsta de 8 ani, cuprinde o pagină și jumătate de text) E un fabulos exercițiu de sunet și mișcare, alcătuit măiestru întru susținerea ideii că teatrul este o artă sincretică, în care nu întotdeauna replica și dimensiunea rolurilor sunt cele mai importante (cum, adesea, actorii mediocri ne îndeamnă să credem), ci energia degajată, armonia și ceea ce se comunică publicului, adică o stare de bine. "Povestea" este susținută în mare parte cu ajutorul feluritelor instrumente muzicale (muzica: Iosif Herțea). Mișcarea – de asemenea, foarte sofisticată (semnată: Árpád Kőnczei) –, împlinește rostul muzicii. În acest context, cuvântul poate fi redus (până) la tăcere. Se creează o lume mirifică a copilăriei, în care orice întâmplare – mai bine zis, oricare vis al nopții –, pare a deveni viață, viața văzută de la înălțimea celor de 60–70 de centimetri.

Fantasticul și realitatea sunt strâns înlănțuite într-un joc mirific al formelor. O invazie de gândaci (în fapt, simpatice domnișoare, nostim costumate) într-o împărăție cu eroi și cu un rege trăsnit? Nimic mai "normal": prilej de tumbe, declarații de război, lupte, replici onomatopeice, interjecții și fel de fel de sunete scoase cu ajutorul ciudatelor instrumente (tobe imense, ciomege "cântătoare", o tablă de "produs" tunete, ocarine...) ale lui Iosif Herțea – compozitorul care nu creează muzică de scenă, ci muzică-personaj. Un mare război de jucărie, care distrează pe toată lumea și nu înspăimântă pe nimeni.

Greul îl duc actorii, care trebuie să se miște cu dexteritatea dansatorilor profesioniști; în plus, să mănuiască ciudatele obiecte de făcut muzică, sunetul constituind cam 75% din miracolul reprezentației.

O fină ironie (marca: Tompa Gábor), chiar cu mici (parodice) aduceri-aminte din producțiile lui Purcărete, "aburește" întregul spectacol, năucitor de simplu, teribil de sofisticat.

Teatrul "Radu Stanca" din Sibiu – Gândacii, adaptare scenică de Tompa Gabor și Iosif Herțea, după Ignacy Witkiewicz. Regia: Tompa Gábor. Muzica: Iosif Herțea. Coregrafia: Árpád Kőnczei. Scenografia: Carmencita Brojboiu. Cu: Bogdán Zsolt, Gelu Potzolli, Ovidiu Moț, Pali Vecsei, Florin Coșuleț, Dana Taloș, Gabriela Neagu, Hariclea Bădescu, Codruța VasIU, Veronica Popescu, Denise Ababei, Laura Șișu, Mihai Coman, Viorel rață, Eduard Pătrașcu, Andrei Tudor Călin.

